

впоралася з ними, має більше шансів вийти з честю з чергової екстремальної ситуації, ніж та людина, яка ніколи у подібні ситуації не потрапляла.

Аналіз помилок і промахів поліцейських у виконанні службових завдань доводить необхідність вдосконалення методів формування психологічної стійкості майбутніх правоохоронців до фрустраційного і стресогенного впливу екстремальних ситуацій професійної діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Нидзий А. О., Дашкова С. В. Психологическая устойчивость как интегративное качество специалиста экстремального профиля // Научное сообщество студентов XXI столетия. Гуманитарные науки : сб. ст. по материалам XXX междунар. студ. науч.-практ. конф. (Россия, г. Новосибирск, 17.03.2015). 2015. № 3(30). URL: [http://sibac.info/archive/guman/3\(30\).pdf](http://sibac.info/archive/guman/3(30).pdf) (дата звернення: 03.04.2018).
2. Психологія у професійній діяльності поліції : навч. посіб. / за заг. ред. В.В. Сокурєнка ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Вид-во ХНУВС, 2018. 425 с.
3. Психологический словарь / под ред. М. Г. Ярошевского. М., 1990. 494 с.
4. Словник української мови : в 11 т. / [редкол.: І. К. Білодід (голова) та ін.]. Київ : Наукова думка, 1970–1980. Т. 9: С / [ред. І. С. Назарова, О. П. Петровська, Л. Г. Скрипник, Л. А. Юрчук]. Київ : Наук. думка, 1973. 840 с.
5. Юридична психологія : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Вид-во ХНУВС, 2017. 688 с.

Надійшла до редколегії 20.04.2018

УДК 316.6:351.74(477)

І. С. ЄПШКО,

ад'юнкт Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7105-0011>

ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО СПІЛКУВАННЯ

Проаналізовано зміст та надані пропозиції щодо поліцейського спілкування. Встановлено, що завдання, які покладає держава на поліцейського останній може виконувати лише при високому професійному рівні та дотриманні норм професійної етики, навички котрих повинні завжди вдосконалюватись та розвиватись.

Ключові слова: захист прав поліцейського, професійна етика поліцейського, спілкування, удосконалення.

У країнах, що виходять з конфлікту або перебувають на шляху до демократії, поліція була інструментом репресій. Поліція потребує негайного прийняття іншої філософії поліцейської діяльності, з чітким розмежуванням обов'язків, підтримання правопорядку в суспільстві та гарантування захисту основоположних прав і свобод людини. Так як особа поліцейського знаходиться під пильним контролем суспільства, його моральна поведінка є вкрай важливою. Особливої уваги потребує питання професійної підготовки, етичної поведінки та взагалі норм спілкування саме поліцейського, як особи, яка наділена владними повноваженнями.

Окремі аспекти проблематики етики в юридичній науці розглядали : О. М. Бандурка, А. С. Кобликов, М. М. Кисельов, І. О. Билиця, Т. В. Гардашук, С. І. Грабовський та інші, проте в сучасних умовах питання професійної етики особи, її належного спілкування потребує додаткового дослідження цього питання.

Забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком нашої держави. Українська держава будує громадянське суспільство, де на першому місці стоїть людина, її життя, честь

та гідність. Органи Національної поліції стоять на варті захисту основоположних свобод людини.

Національна поліція України (поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Поліцейським є громадянин України, який склав присягу поліцейського, проходить службу на відповідних посадах у поліції і якому присвоєно спеціальне звання поліції.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про Національну поліцію» завданнями поліції є:

- забезпечення публічної безпеки і порядку;
- охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- протидія злочинності;

- надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].

На сьогоднішній день питання належного виконання працівниками поліції вищевказаних завдань посідає одне з головних місць. Поліцейський повинен володіти не тільки певними навичками у своїй професії, але і мати певну «моральну культуру», адже кожен день йому доводиться спілкуватися та надавати професійну допомогу багатьом громадянам.

Поліцейська діяльність за згодою (громадян) – це один із ключових моментів, на яких будується демократичне суспільство, а в дійсно демократичному суспільстві громадяни заслуговують і мають право на висловлення своєї думки щодо того, яким вони бачать механізм забезпечення поліцейської діяльності. Проте, щоб зробити право громадянина на висловлення своєї думки щодо механізму забезпечення поліцейської діяльності більш значущим та ефективнішим, воно має перерости у повноцінне партнерство між поліцією та громадянами [2, с. 4].

Роберт Піль, засновник муніципальної поліції в Лондоні, вбачав роль нової поліції у : «Постійному підтриманні зв'язку з громадою, що надає чітке уявлення про історичну традицію, згідно з якою поліція є народом, а народ є поліцією. Поліція є лише членом громадськості, якій платять за те, щоб вона постійно приділяла увагу обов'язкам, які покладені на кожного громадянина, в інтересах добробуту та існування громади» [2, с. 5].

Це положення актуальне і зараз. Основне завдання поліції полягає в дотриманні «рівних», паритетних відносин з населенням, відчуття власної поваги та поваги до кожного.

На думку автора саме поліцейський повинен мати вищий рівень моралі, ніж інші громадяни, так як на нього покладено державою функції з охорони прав кожної людини. Кожен працівник щодня повинен самовдосконалюватись та розвиватись, підвищувати свій професійний та культурний рівень та власним прикладом показувати лінію «моральності».

Загальні правила поведінки працівників органів поліції є узагальненням стандартів поведінки та доброчесності, які виробляються, як на основі історичного досвіду трудової діяльності, так і на вимогах Конституції України та визначених законами України принципах державної служби, спрямованих на створення умов для підвищення авторитету діяльності органів поліції та зміцнення репутації поліцейських, а також довір'я населення до них, інформованості громадян про поведінку, що слід очікувати від поліції, та їх обов'язки [3, с. 26].

Підсумовуючи вищевикладене слід зазначити, що для того, щоб досягти високого рівня професійної етики та толерантного спілкування, поліцейський повинен завжди самовдосконалюватись, бути мужнім, працьовитим, скромним, доброзичливим. Висока моральна культура, гуманність, вихованість повинні бути характеристикою кожного сучасного працівника поліції. Його моральний образ та поведінка спілкування є важливим аспектом у його професійній діяльності. Культура поведінки кожного поліцейського впливає на налагодження та підтримання стосунків між громадянами та поліцією в руслі взаєморозуміння та поваги.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
2. Практичний посібник для поліцейських, що взаємодіють з громадою / Консультативна місія Європейського Союзу ; П. Вілсон. Харків, 2018. 49 с.
3. Бандурка О. М. Професійна етика поліцейського. Харків : Золота Миля, 2017. 294 с.
Надійшла до редколегії 20.04.2018

УДК 159.9

І. В. КЛИМЕНКО,

кандидат психологічних наук, заступник голови Національної поліції України;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3552-2277>

ЗАВДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НА ЕТАПІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

На основі вивчення думки експертів визначено перелік найбільш професійно важливих якостей і особистісних властивостей правоохоронців, який було покладено в основу проектування системи психологічного забезпечення професійної підготовки поліцейських.

Ключові слова: психологічне забезпечення, антикорупційна спрямованість, стратегії подолання.

Загально визнаним є положення про те, що на різних стадіях розвитку людини формуються різні системи психологічних якостей. Це положення дозволяє розглядати особистість курсанта – майбутнього правоохоронця – як інтегральну й відкриту систему, в якій відбуваються різні зміни, здійснюється її розвиток. Система психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців у даному випадку виступає специфічним видом діяльності, який має атрибутивні ознаки діяльнісного опосередкування особистісного розвитку.

Метою нашого дослідження стало визначення експертної думки щодо того, якими головними рисами (професійними або психологічними якостями) має володіти сучасний правоохоронець задля успішного виконання своєї соціальної місії – забезпечення справедливості, законності та правопорядку.

За експертів до нашого вивчення було залучено 248 працівників Національної поліції України середньої ланки віком від 25 до 45 років. В експертному опитуванні вирішувалися питання щодо найбільш актуальних психологічних і професійних якостей сучасних поліцейських в Україні.

У дослідженнях, що були проведені кілька років тому, в узагальненому вигляді ієрархія професійно важливих якостей за ступенем значущості для забезпечення професійної діяльності розподілялася таким чином: на першому місці були комунікативні особливості; на другому – показники емоційно-вольової сфери; далі йшли: дисципліна та ставлення до праці; мотиваційна сфера та спрямованість особистості; інтелектуальні властивості; характерологічні особливості; професійна увага; професійна пам'ять; професійне мислення; психомоторні якості; професійна спостережливість; темпераментні особливості; тип вищої нервової діяльності [2].

Сьогодні динамічні соціальні перетворення в Україні, кадрові ротації правоохоронців, що набули глобального масштабу, фундаментальні зміни організаційної структури правоохоронних органів суттєво вплинули на оцінку правоохоронцями найнеобхідніших рис для успішного виконання професійних обов'язків.

Опрацювання результатів анкетування правоохоронців дозволило нам виокремити перелік найбільш виражених та актуальних професійно важливих якостей, необхідних для успішного несення служби.